

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH
VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TALIM FAN VA
INNOVACIYALAR VAZIRLIGI
QORAQALPOG'ISTON TIBBYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

№ SD.24/9-2/1.20
2024 yil « 12 » 08

«TASDIQLAYMAN»

Qoraqalpog'iston tibbiyot
instituti rektori

Atan'yazova O.A.

2024 yil « 12 » 08

ICHKI KASALLIKLAR. FTIZIATRIYA
FANI
MODUL DASTURI

Bilim sohasi:	900 000	- Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910 000	- Sog'liqni saqlash
Ta'lim yo'nalishi:	60910600	- Tibbiy biologik ish

Nukus – 2024

Fan / modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
	2024-2025	5/6	4
Fan / modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari
Majburiy	Qoraqalpog/Rus		5-semestr-2, 6-semestr-36 soat

1	Modul nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Ichki kasalliklar.	60(20/40)	60	120
2	<p>I. Modulning mazmuni</p> <p>Modulni o'qitishdan maqsad - ichki kasalliklar turli variantlarida, shuningdek, ba'zi keng tarqalgan kasalliklarning atipik kechishida, kam uchraydigan kasalliklarning tipik kechishida tashxisni asoslashni, ular asoratlari va davolash printsiplarini o'rgatish ko'nikmasini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Modulni o'qitishning vazifalari: ichki kasalliklarning etiologiya, patogenez, tasnifi, klinik ko'rinishlari, asoratlari, kechishi, oqibati, davolash va profilaktikasi bo'yicha bilimlarni takomillashtirish, bemorlarni ammeziyeg'ish, turli tizimlar bo'yicha, klinik tekshirish bo'yicha amaliy ko'nikmalarni takomillashtirish, kasalliklarning asosiy diagnostik mezonlarini aniqlay olishni o'rgatish, taxminiy, klinik diagnostikni asoslashni o'rgatish, bemorlarni tekshirish rejasini tuzish, shifokor taktikasi va davolashni o'rgatish, laborator va instrumental tekshiruvlar natijalarini interpretatsiya qilishni o'rgatish, qiyosiy taqqoslash va yakuniy diagnostikni asoslay bilishni o'rgatish, ichki kasalliklarning turlicha variantlari bo'yicha kechishi davolashni tavsiya eta olish va shoshilinch holatlarda tez or yordam</p>			

berishni o'rgatishdan iborat.
<p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>Ma'ruza mashg'ulotlari tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>5-semestr:</p> <p>1-mavzu. Nafas a'zolarini tekshirib ko'rish usullari.</p> <p>Nafas a'zolarini tekshirib ko'rish usullari. Shikoyatlari, anamnez. Ko'krak qafasini ko'zdan kechirish: me'yoriy va patologik ko'krak qafaslari. Nafas tiplari, tezligi, chuqurligi va rimi. Patologik nafas turlari (Grok, Cheyn-Stok, Biot va Kusmaul) ko'krak qafasini pappaslab ko'rish. Ko'krak qafasini perkussiya qilish. O'pka auskultatsiyasi. Asosiy nafas va patologik nafas shovqlari. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash.</p> <p>2-mavzu. Yurak, qon-tomir a'zolarini tekshirish usullari.</p> <p>So'roqlash. Yurakning turli kasalliklarida og'riqli sindromi. Kasallik va hayotiy ammezi. Fizikal tekshirish usullari, Funktsional tekshiruv usullari. Yurak auskultatsiyasi. Auskultatsiya tartibi. Yurak tonlarining hosil bo'lish mexanizmi. Me'yoriy yurak tonlarini tavsiflash. Yurak shovqlari. Yurak shovqlarini tavsiflash. Funktsional va organik shovqlar. Qon-tomirlarni fizikal va asbob-uskunalar yordamida tekshirish. Yurakni asbob-uskunalar yordamida tekshirib ko'rish. EKG, EKG – talil qilish haqida tushuncha, FK, ExoKG. Yurakni rentgenologik tekshirish.</p> <p>3-mavzu. Hazm a'zolarini tekshirish usullari.</p> <p>Fizikal, laborator va asbob-uskunalar yordamida hazm va gepatobiliar sistemasini tekshirib ko'rish. Gastritlar. O'tkir va surunkali gastritlar. Oshqozon va o'n ikki barmoq ichak yara kasalligi. Etiologiya, patogenez, patologik anatomiyasi, klinikasi, oqimi, tasnifi, tashxislar, differentsial tashxis, davolash. Gepatitlar va jigar sirrozlari. Surunkali xolelitsitlar. Surunkali pankreatit. Etiologiya, patogenez, tasnifi, klinikasi, tashxislash, differentsial tashxis. Davolash. Profilaktikasi.</p> <p>4-mavzu. Bronxitlar. Pnevmoniyalar.</p> <p>Bronxitlar. O'tkir va surunkali bronxitlar. Etiologiya, patogenez, patologik anatomiyasi, klinikasi. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash. Differentsial tashxis. Kechishi, ma'lumoti, oqibati, davolash. Pnevmoniyalar: o'choqli va krupoz. Etiologiya, patogenez, patologik anatomiyasi: klinikasi, laborator va asbob</p>

<p>uskunalar yordamida tashx islash. Differentsial tashxis. Ma'lumoti, asoratlari, davolash.</p> <p>5-mavzu. O'tkir revmatik ishma. Yurakning surunkali revmatik kasalligi.</p> <p>O'tkir revmatik ishma. Etiologiyasi, patogenezi, patologik anamniyasi, klinikasi. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash, differentsial tashxis, davolash. Yurakning surunkali revmatik kasalligi. Ortirilgan yurak nuqsonlari. Yurak mitral va aortal nuqsonlari. Yurak tug'ma nuqsonlari. Etiologiyasi, patogenezi, patologik anamniyasi, klinikasi. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash, kechishi, klinikasi, oqibati, davolash.</p> <p>6-senestir:</p> <p>1-mavzu. Yulki: Stenokardiya, Miokard infarkti. Gipertoniya kasalligi.</p> <p>Stenokardiya, Miokard infarkti. Etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, klinikasi, laborator, asbob-uskunalar yordamida tekshirish. Differentsial tashxis. Gipertoniya kasalligi. Etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, differentsial tashxis, davolash. Gipertonik krizlarning asoratlari. Tarifi, tasnifi, gipertonik krizlarda shoshilinch yordam.</p> <p>2-mavzu. Jigar sirrozlari.</p> <p>Jigar sirrozlari. Etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, klinikasi, tashxislash, differentsial tashxis. Davolash. Profilaktikasi.</p> <p>3-mavzu. Biriktiruvchi to'qimaning diffuz kasalliklari. TQB. RA.</p> <p>Biriktiruvchi to'qimaning diffuz kasalliklari (BTDK): tizimli qizil bo'richa, revmatoid artrit. Etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, tashxis mezonlari, differentsial tashxis, davolash.</p> <p>4-mavzu. Pielonefritlar</p> <p>O'tkir va surunkali pielonefritlar. Etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, differentsial tashxis, davolash.</p> <p>5-mavzu. Glomerulonefritlar.</p> <p>Glomerulonefritlar. Etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, tashxislash, differentsial tashxis, davolash.</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar.</p>	
---	--

<p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya qilinadi:</p> <p>5-senestir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bemorlarni parvarishlash. Qabukona. Qabukona faoliyati bilan tanishish. Bo'linda tozalikni saqlash qoidalari. Tibbiy xujjatlarni rasmiylashtirish. Ichki kasalliklar propedevtikasi: bemorlarni fizikaviy tekshirish usullari. 2. Nafas a'zolarini tekshirib ko'rish usullari. Shikoyatlari, anamnez. Ko'krak qafasini ko'zdan kechirish: me'yoriy va patologik ko'krak qafaslari. Nafas tiplari, tezligi, chuqurligi va ritmi. Patologik nafas turlari (Grock, Cheyn-Stok, Biot va Kusssmaul) ko'krak qafasini paypaslab ko'rish. Ko'krak qafasini perkussiyaga qilish. O'pka auskultatsiyasi. Asosiy nafas va patologik nafas shovqinlari. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash. 3. Yurak, qon-tomir kasalliklari. Tekshirish usullari. So'roqlash. Yurakning turli kasalliklarida og'riqli sindromi. Kasallik va hayotiy anamnez. Fizikal tekshirish usullari, Funktsional tekshiruv usullari. Yurak auskultatsiyasi. Auskultatsiyaga tartibli. Yurak tonlarining hosil bo'llish mexanizmi. Me'yoriy yurak tonlarini tavsiflash. Yurak shovqinlari. Yurakni asbob-uskunalar yordamida tekshirib ko'rish. EKG, EKG – tahlil qilish haqida tushuncha, FKQ, ExoKG. 4. Hazm sistemasi kasalliklari. Fizikal, laborator va asbob-uskunalar yordamida hazm va gepatobiliar sistemasi tekshirib ko'rish. 5. Siydik ajratish sistemasi kasalliklarini fizikal, laborator va asbob-uskunalar yordamida tekshirib ko'rish. 6. Qon kasalliklari bilan og'rikan bemorlarni shikoyati, kasallik va xayot tarixini so'rab surish tirish. Umumiy ko'rik, suyak va limfa tugunlarini paypaslash, wukullatish. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tekshirib ko'rish. Ichki sekretsiya bezlar sistemasi. Tasnifi. Qalqonsimon bez kasalliklari. Qalqonsimon bez kasalliklarini tekshirib ko'rish. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tekshirib ko'rish. Radioizotop usulda tekshirish. 7. Bronxiallar: o'tkir va surunkali (etiologiya, patogenez, klinikasi, tekshiruv usullari, kechishi, davolash). 	
--	--

<p>8. Krupoz va o'choqli zotiljam (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>9. O'tkir revmatik isitma (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>10. Mitral qopqog'i yetishmovchiligi va mitral stenoz (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash). Aorta qopqog'i yetishmovchiligi, aorta og'zi stenoz (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p>	<p>6-semestr:</p> <p>11. YulK tashxisi. Stenokardiya (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>12. Miokard infarkti (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash). Gipertoniyakasalligi (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>13. Surunkali gepatitlar. Jigar sirrozi (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>14. Revmatoid artit. Tizimli qizil bo'richa (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p> <p>15. Glomerulonefritlar, pielonefritlar tashxisi (etio logiya, patogenez, klinika, tekshiruv uslublari, kechishi, davolash).</p>	<p>Amaliy mashg'ulotlar multimediy qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'kazitilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi (PBL, aylan stol, key's stadi, master-klasslar), mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash maqsadiga muvofiqdir. Tarqatma materiallar va axborotlar multimediy qurilmalari yordamida uzatiladi</p> <p>Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.</p>	<p>Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatma</p> <p>Fan bo'yicha kurs ishini namunaviy o'quv rejada rejalash tirlilmagan.</p> <p>IV. Amaliy ko'nikmalar</p> <p>Modul davomida egallangan amaliy ko'nikmalar ro'yhati:</p> <p>5-semestr</p> <p>1. Tibbiy hujjatlar</p>
---	---	--	---

<p>2. Tanaharoratini o'lchash</p> <p>3. Antropometriya: bemorning bo'yini o'lchash, tanavaznini o'lchash, bemorning ko'krak qafasi aylanasini aniqlash</p> <p>4. Ko'krak qafasi palpatsiyasi</p> <p>5. O'pkanisbiy perkussiyasi</p> <p>6. O'pka topografik perkussiyasi</p> <p>7. O'pka auskultatsiyasi</p> <p>8. Yurak soxasi palpatsiyasi</p> <p>9. Yurak perkussiyasi (nisbiy bo'g'qlik chegaralari)</p> <p>10. Yurak perkussiyasi (mutlaq bo'g'qlik chegaralari)</p> <p>11. Yurak auskultatsiyasi</p> <p>12. Arterial qon bosimini o'lchash</p> <p>13. Pulsni tekshirish</p> <p>14. EKG – olish usullari</p> <p>15. Normal EKG.</p>	<p>6-semestr</p> <p>1. Qorin bo'shlig'ining yuzakipalpatsiyasi</p> <p>2. Qorin bo'shlig'ining chuqur palpatsiyasi</p> <p>3. Jigar palpatsiyasi</p> <p>4. Kurlov bo'yicha jigar perkussiyasi</p> <p>5. Buyrak palpatsiyasi</p> <p>6. Limfatik tugunlar palpatsiyasi</p> <p>7. Talq palpatsiyasi va perkussiyasi</p> <p>8. Analizlar tahlili: balg'am, oshqozon shirasi, duodenal shirisi, siydik, axlat, umumiy qon tahlili</p> <p>9. Bo'g'itish hurujida ingalyatorlarni qo'llash</p> <p>10. Bo'g'itish hurujida birinchi yordam ko'rsatish.</p>	<p>V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p>
---	---	---

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarining mavzulari:	
5-senestr:	
1. O'pkaning surunkali obstruktiv kasalliklari. Pnevmoskleroz. O'pka emfizemasi diagnostikasi (etiologiya, patogenez, klinik, tekshiruv usullari, kechishi, davolash).	
2. Nafas olish a'zolari kasalliklarini zamonaviy laborator-instrumental tekshiruv usullari.	
3. Yurak qon-tomir tizimi kasalliklarini zamonaviy tekshiruv usullari.	
4. Oshqozon osti bezi kasalliklari diagnostikasi. Zamonaviy tekshiruv usullari.	
5. Nefrotik sindrom. Zamonaviy tekshiruv usullari.	
6. Gipo va giperqlik emik koma. Gipovitamioz.	
7. Semizlik, etiopatogenez, kechishi.	
8. Bronxial astma kasalligida asmatik holatida birinchi yordam ko'rsatish choralari. Zamonaviy tekshiruv usullari.	
9. Yurak tug'ma nuqsonlari. Laborator va asbob-uskunalar yordamida tashxislash, oqibati, davolash.	
6-senestr:	
10. Uch tabaqali qopqoq yetishmovchiligi. Yurakni kombirlangan ilatlari.	
11. Yurak arimiyalarida kechiktirib bo'lmaydigan yordam choralari.	
12. Simptomatik arterial gipertenziyalari.	
13. Jigar sanchig'i, kechiktirib bo'lmaydigan yordam choralari.	
14. Miokard infarktida kechiktirib bo'lmaydigan yordam choralari.	
15. O'tkir chap qorincha yetishmovchiligida kechiktirib bo'lmaydigan yordam choralari. O'pka shishida kechiktirib bo'lmaydigan yordam choralari.	
Ichki kasalliklar moduli bo'yicha mustaqil ish auditoriya va auditoriyadan tashqarida o'tkaziladi.	
Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalaniladi:	
1. Ba'zi nazariy mavzularni o'quv adabiyotlar yordamida mustaqil o'zlash tirish;	
2. Berilgan mavzular bo'yicha axborot (referat) tayyorlaydi;	
3. Berilgan mavzular bo'yicha taqdimotlar tayyorlaydi;	

4. Nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llaydi;	
5. Avtomatlash tirilgan o'qitish va nazorat qilish tizimlari bilan ishlaydi;	
6. Grafik organ yuzlarini mustaqil tuzish va ular yordamida bilimlarni mustahkamlaydi;	
7. Ilmiy maqola, konferentsiya uchun ma'ruza tayyorlaydi va h.	
V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari.	
6-senestr	
Talaba bilishi kerak:	
<ul style="list-style-type: none"> ichki kasalliklarda bemorlarni parvarishlash, asosiy tibbiy xujjatlarni bilish, EKG yuklamali sinama bilan, EKG-monitoring, exokardiyografiya, dopplerografiya bilan, rentgenografiya, kompyuter tomografiya, yadro-magnit rezonans tomografiya, angiografiya va yurak kateterizatsiyasi, balg'amni bakterio logik ekish, plevra bo'shlig'ini punktsiyasi, bronxografiya, spirometriya, broxoskopiya, najasni bakterio logik ekish, najasni disbakteriozga tekshirish, oshqozon shirasi va duodenal suyuqlik tarkibini tekshirish, punktsiya (bo'shliqlar va bo'shim oraliq), gepatiting markalarini aniqlash, UTT, EGDFS, kolonoskopiya, biopsiya, eng ko'p tarqalgan ichki a'zolar kasalliklarining etiologiyasi, patogenezi, klinikasi, asoratlari, davolash usullari, tekshiruv va kompleks davo rejasi tuzish <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; immunologik tekshiruvlar, RF, SIK, peshob bakterio logik ekmasi va antititrogramma to'g'risida, ichki kasalliklarning ichki a'zolar kasalliklarini tekshirish, EKG olish va o'qishni bilish, piktometriya qilish, mos parhez va davolash rejasini buyurish, ichki a'zolar kasalliklariga dastlabki va klinik tashxis qo'yga <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; tana haroratini o'lchash, antropometriya, fizikal tekshirishlarni, EKG-olish usullari, normal EKG, analizlar taxlil: bo'sh olish xurujida ingalyatorlarni qo'llash, bo'sh olish hurujida birinchi yordam ko'rsatish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; bemorni professional so'roq va ko'rikdan o'tkazish; tibbiy xujjatlar bilan ishlash, hayot uchun xavfli bo'lgan holatlarda shoshilinch 	

teraravlik yordam ko'rsatish <i>malakalariga ega bo'lishni kerak.</i>	
VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari. <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruza; • amaliy mashg'ulotlar; • o'quv metodik ishlanmalar (darsliklar, qo'llanmalar, o'quv-metodik tavsiyomalar, test savollari va situatsion masalalar to'plami va h.q.); • videooliklar; • prezentatsiyalar; • muhaziralar; • bemorlarni kurasitish qilish. 	
VII. Kreditlarni o'lashtirish uchun talablar. <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan mavzular haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>	Asosiy adabiyotlar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Gadayev A.G. Ichki kasalliklar, Darslik. T: Turon Zamin Ziyos, 2021 y. (bim). 2. Xolmatova B.T., Karimov M.Sh. Tibbiyot kasbiga kirish. Darslik. Toshkent. 2021 yil. 3. Gadayev A.G. Ichki kasalliklar, Darslik. T: Turon Zamin Ziyos, 2018. 4. Ichki kasalliklar prorektorlikasi. Gadayev A.G.; Karimov M.Sh.. T. 2012. 5. Моисеева В.С., Мартынова А.И., Мухина Н.А. Внутренние болезни. Учебник в двух томах. Москва. 2018 г. 6. Ахмедован А., Сулопова М.Х. Овқат ҳазм қилиш тизими аъзолари касалликлари. О'қув қўллама. Toshkent. 2019 y. 7. Nabuyeva D.A., Mhammadjyeva S.M. Birik tiruvchi toqimaning tizimli kasalliklari, O'quv qo'llanma. Toshkent. 2021 y. Гордиенко А.В. Госпитальная терапия, Учебник Санкт-Петербург. 2016г.
Qo'shimcha adabiyotlar <ol style="list-style-type: none"> 1. Karimov M.Sh. Ichki kasalliklar prorektorlikasi. Darslik. 	

Toshkent. 2012 y. 2. Гребенев А.Л. Пропедевтика внутренних болезней. Учебное пособие. Москва. 2011 г. 3. Рабов С.И. Внутренние болезни. 1-2-г. Учебное пособие. Санкт-Петербург. 2015 г. 4. Окороков А.Н., Диагностика и лечение болезней внутренних органов. Учебное пособие. Москва. 2009 г. 5. Струтынский А.В., Баранов А.П., Ройтберг Г.Е., Гапоненков Ю.П. Основы семиотики внутренних органов. Учебное пособие. Москва. 2013 г. 6. Скотт Стерн, Адам Сайфу, Дайн Олторн. От симптома к диагнозу. Руководство для врачей (Перевод с английского). Москва. 2008г.	
Internet saytlar: <ol style="list-style-type: none"> 1. www.medbook.ru 2. www.medlibrary.ru 3. www.medline.ru 4. www.lnauz 5. www.ziyounet.ru 6. www.ssv.uz 	
7. Fan moduli Qoraqarog'iston tibbiyot instituti tarafidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Modulning oquv dasturi Qoraqarog'iston tibbiyot instituti kengashining 20 <u>24</u> yil <u>avgust</u> daqi <u>11</u> - sonli baxommasi bilan tasdiqlangan. O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i Abdullaeva N.DJ	
Fan/Modul uchun ma'sulalar: Kuznazarova Z.U. QTI, «Oila» tibbiyot va ichki kasalliklar kafedrasida assistenti.	
Ichki taqrizchi: P. Menimuratov – Qoraqarog'iston Tibbiyot Instituti "Xalq tabobati va ichki kasalliklar prorektorlikasi" kafedrasida o'qituvchisi, tibbiyot fanlari nomzodi	Taqrizchilar: